

برمئله فائض

بین الناس تجارت روابطتک وجود ندید و مراجعہ اید استقامت
موجود ایدی ربحک مقداری سرمایہ لرا کثرتہ مستقر
و فاسد و قرانین و اخلاقتک تجارہ کشاد اید یکی سہولت و یا صعوبت
کرہ اختلاف ایدہ کلدی

کرویه احصای آئیده کلذک
رُوما قانزنجیلری مقدار فاضی برقی ده قرار لاشدر مغه چوقچا
نقط احتیاجاته کوره دایما مختلف اولوب قرار بولماز سؤباریر
(بیگ) دن پینر سائیمیر (بیگ) قدر اختلاف اوزره
معامله اولنوردری

روما ایکی قانوندن آکلاشیدون مقادیر مختلفه فائضی اشته
بوراده قید ایلد

[illegible]

— * مقادیر مختلفه فائض روغان * —

یوزده نوی	یوزده اهی	
۱	۱	سمونیاریو
۲	۲	عونیاریو
۳	۳	قنانتس
۴	۴	قادرانتس
۵	۵	تریانتس
۶	۶	کینقوننس
۷	۷	سپینس
۸	۸	سپتوننس
۹	۹	برنس
۱۰	۱۰	دودرانتس
۱۱	۱۱	دقنانتس
۱۲	۱۲	دنوننس
۱۳	۱	سانتریا
۱۴	۱	سزگی سانتریا
۱۵	۲	بینو سانتریا

رومانه ناحش فائض نیچه بولک اختلالره وناسک او عصر
 رهبانندن چوق دفعه افتراقه باعث اولشیدی
 یونانه کلنجه آتیه نک مدنیت و حریت ادعاییدیکی پارلاق و قلنده
 الکاشغی مقدار فائض یوزده دن نیچه و یوقاریسی یوزده
 اوتوز آلتی یه جیه قدر ایدی

آرسططالیس ربای سنغ ایتدی و فائضی بوندن تفریق ایتدی
 (کتابلیسه ۱ - ۴)

قرون وسطی ده خریستان علمی هپ منع ایتدیر و کتب فیه
 منعه دار بیض اشارات کوسر دیدر ده عدم اکل فائضی عادت
 شعاردینه دن عدا ایلدیر بونک ذهابی خلوصده افراط
 و شفقتده مبالغه دن بشقه برشی دکل ایدی متأخریندن
 بوسویه دخی بو مخلصه ملحقدر نه چاره ک خلوص و شفقت
 مجاهده ایلد اکتساب اولنور فضائل خواصدن اولوب عامه جماعت
 متمدنیه تمهیم ونشرینه بر واسطه کشف اولنا دیتدن اعانه ی بل
 تعاون ماده واحسان و شفقت مطلقه یرینه تقابل منافع
 حسیه ایله یشانغی لازمه مدنیت اولدی
 آرور پاده رهبانک فائضدن نهیلی مواعظ دینه دن

علوم غزیه کی

قوانین بلدیہ دخی کجی ۷۸۹ میلادی

(Alex - la - Chapelle) شو ۷۸۹ تاریخ

۱۷۸۹ اختلاف دول قانوناً منہی قالدی اور دپا تاریخ

اویہ آکلا شیلورک شریک نہ طرفہ الحکومت رانت

وپولیجہ کی قوائم معاملاتن ایجاد وتوسع ایش اولارایدی

محتاج متمدن استقراض ایچون نقد بولامایوب البتہ دین و دین

برینی پامال ایشک مجبور اولور لردی قالدی کہ اویہ فاضل منہی

اولان وتقدیر بر قومدن خلقک ضرر و زیانی البتہ فاحش فاضل

دهاچوق ایندی چونکہ مقروض اوریج استیانه مثلا برپولیچ کاغذ

بہالی صا تاراق قات قات فاضل آیش کی اولور مستقراضیہ

کاغذک بدلنی قیردیر مق کی نیچہ ضررہ اوغرارایدی

آورد پادہ متمدنک فاضلہ احتیاجنی وفاضل فاضلہ

ودیچہ جوارنی اعلان آیدن بریجی آدم ۱۶ قرن میلادی ده قانون

(جنویز پاپاسی دیومشهور) نام ذاتہ

مروم الیہک اصلاحات دینیہ سنی قبول آیدن حکومت ممالکنده

(تالوینیت) برتجویز دخی مقبول اولغہ صنعت و تجارت

و معاملات کسب توسع ایشیدی

علوم غزیه کی

فرانسه ده اولک زنجی قرن میلادی رجالندن مونٹکیو

و طور غرت فاضلک منفعت و جوارنی یازدی و دپا

رد ایشیدلر غایہ الامزج ۱۷۸۹ فاضلدن منہی آیدن بندک

قانوندن الفاء ایله مقدار محدود اوزرہ جوارنی رسماً اعلان

ایدلدی و ۴ ایلول زنجی ۱۸۰۷ نظامنامہ سیلہ معاملہ

یوزر بش و دپا و امور تجارتده یوزرہ ۶ تحدید اولندی

رانتک فاضل ۹ و ۴ و ۱۴ اختلاف اوزرہ در

تحدید فاضل تدبیر ثروت مؤلفری جابندن قح اولغہ

دیو بشجی نسخہ مزہ ذکر اولندی

آورد پادہ فاضلک جوارنی اعلان اولندی تاریخ تبرو

اسکیلک نقد فاضل مناسنہ قولند قری ۱۸۱۱ کلہ سنی

فاحش فاضل مناسنہ تخصیص ایشیدلر و فاحش فاضل

قانوناً محدود اولان مقداردن زیادہ فاضل ایله تفسیر اولند

هرکیم بو فاحشی ارتکاب ایدرہ اکا رباجی فاحش جی دیوب

قانوناً جزای مخصوص تقین ایشیدلر فرانسه رباجی دن

اقراض ایشدیگی سرمایہ نک نصفہ قدر جزای نقدی آلور

و ۶ کوندن ۶ ماہ دک حبسی لازم کلور

قانونك تحديد ايتديكى مقدار اوزره ربحه حاجت فائده
ذى اقتضاء منالريه دال انتره *interest* ديزلرگ لسامزه
فائده و فائض تغيير اولبور

تنبیه

بزوات مسئلي يازيبورز فقط اثنای بيانده شوتنبیه واجب
کوريزلر بر مملکته فاحش اولماقجه فائض جازر ديوپ کچمک
آنجق اهالی دخی فائض حساینه مطلق اولمالی زیرا فائضی
يالکذ مقرضك زياده طلبی فاحش ايتز حسابه بر طاقم کوشه
داردرک الک حقیف کورینان مقدار فائض قات قات فاحش
یا پار برکوشه لرایسه فائض مرکب دسوی و دیلر حسابدرک
اناطولی ده و روم ایلی ده و عربستانده برنجه اغاری بکری کابری
شوايتالیان و یهود صرفلاشته بوکوشه لرل مدت قلیده
افلاسه چیقارشلردر اویده فائض مرکب حسابدی واردرک
بر ادنلر کزه بیر مثلاً یوزده بش فائض کتون ۱۷۹۰
یوزلک آلون و ۸۶ غروش بورچی یوز سنه ده اوده ملک
ایچون برفائض مرکب حسابی اوزره سنوی فقط بر آلون
تعیین ایتک کافه درک یوز سنه ده جمع ایدمک یوز آلون

(ظن ازلان مبلغ) اشته ۱۸ مثله قریب ازلان ۱۷۹۰
آلون ۸۶ غوشی کاملاً تأدییه ایتش اولبور . بر حسابدی
بیان یهودییر و اوردو پالییر خلققنی دایماً صومعهده در
برسیدن فائض مرکب حساینه ساده لشیره رک بیان ایتک
اشته بوشمده باشلاق و صویه ایلرکی نورورده
یازیلور تاکه اخوان وطنك جان یونعانه بریادکار
عاجزی قاله

فائض فی الاسلام

اسلامده بر مسئله بیانه تصدی ایچون و رباً و عینه و قرض الراج
کلرینی تعریف ایتک اقتضاییدر

احل الله البيع و حرم الربوا

(بيع) مبادلة المال بالمال بالتراضي كما في الكافي) یعنی مالی
مال تراضی ایدله مبادله ایتکدر . بر مبادله مبیعه نظراً دیت
قسم در (۱) مقایضه یعنی بیع العین بالعین . بر متاعی متاع ایله
مبادله کی (۲) صرف . بیع الدین بالدین (۳) سلم . سلم
بیع الدین با عین (۴) عکس سلم . بیع العین بادین که اکثر بیع

بیع . بدله نظراً دخی درت قسم در (۱) مساومه .
اتفاق اولان بر ثمن اید صاتیق (۲) مراحه . ثمن اولک مثلث
زیاده اید (۳) تولیه فقط ثمن اول اید (۴) وضعه .
ثمن اولدن نقصان ایله صاتیق .

بواسطه احکامی فقه کتابنده مبسوطدر و انقار و نفوذ
در صحت و لزوم انواع اربعه سی اوزره شرطی مذکوردر

ربا " عبارة من فضل مال لا يقابله عوض في معاوضة مال بمال
یعنی بر فضله دن عبارت که بر مالی عوض طلب ایدرک دیگر مال ایله
مبادله ارفضه یه بدله مقابل اولیه . " وهو محرم في كل
مكيل وموزون بيع مع جنه " جنیه صاتیق اولان هر مکیل
وموزون ده حرام قلمشدر . کذا في الكتب الفقهية
شتر تعریفدن آلاشیلدی که - ربا مثله سی بیع صورتی
جنسی جنسه مبادله اولان مکيلات وموزونات مخصوص
بر صورتدر .

اسلامیت بر رفته بر موقعدن ظهرا یتدی که اولوقت ادرايه
برشم سلطنتک دینار لری و فرسک بغلیه و یمنک حمیریه

در هملری نادر کلدر عریبر تبر اولان غیر مضروب آلتون و کوش اید
الیش و برش ایدر و اکثر یا اشیای مبادله اید کچینور لرایدک
اشته اید بر تنگی معامله زمان و محلنده مثلاً بنم بغدادیم شویدر
سنگ کی بویه در بن سکا بر دیره یم سن بکا بر یحیی ویر فلان دینک
جنسی جنیه مع فضله دکشیم معامله قمار کارانه سی پیدا
اولش حاصلی یاشاق و تمدن قضیه سیچین لزوم کورنیه جل
و بر برینه آلا توب فضله قایمقدن عبارت قالدجی بونوع بیع و شراء
تحدث ایتشیدی بر قماری مبادله اجناس در که ربا
اسمیه حرام قلمدی

عینة قمارس مترجمی دیگر " بر مالی بر آدنه وعده سید بره
صاقوب مجلس مزبورده ینه با یلع آذن ناقص نقد پها و ایله
اشترا ایلکدن عبارتدر مثلاً بر آدنه بشیوز غرض اقتضار
ایتمکه بازرگانه عرض مرام ایلدکده اولدخی مثلاً در تیوز غرضی
قیمتو متاعنی اویچ ماه وعده ایل مزبوره آلتیوز غرضه بیع
و تسلیم ایلدکدن حکم در ساعت نقد آنچه اید بشیوز غرضه
آذن اشترا ایلک کی فتاوی عالمگیری ده

عینه تفیرنده دیدی که ^۱ بر محتاج برآمد کلوب
اون درهم استقراض ایده جنگ اوله مقرض بر فضله آلفه
طبع ایچون ^۲ پاره ویره هم فقط سکا شو روبه بی اون ایکی
درهمه صاتایم چار سوده اون ایدر صاتوب اون درهمه مالک
اولورسک ^۳ دیسه مستقرض بونا قبول ایتدیگی حالده
اون ایکی بورجهلوا ولور و مطلوب اولان اوله ثوبه صاتارق
در دست ایدر ^۴ «فتاوی مزبوره ده رتاقا رخانه»
دیگر صورتی دخی بیان اولمشدر برده حیده شرعی و دور
دیدکاری در که اکثریا حلالی ساعت دور ایدر اودخی صورت
عینه در ^۵ بر حدیث شریفده «اذا تبايعتم
بالعينة واخذتم اذئاب البقر سلطان الله عليكم ذلّا حتی
ترجعوا الی دینکم ^۶ (اوکما قال) بوردی . بولا نظراً
بعضیلر دیدیلرکه عینه مکروه کذلک زراعت مکروه
زیرا ^۷ اوکوز قیریغنه یا پشورایسه کز ^۸ دن مرام زراعتدر
لکن محققین دیدیلرکه بر حدیث شریفده اولان حکم استقاء
عملیته منتفی در شریکه ^۹ وقت سعادته زراعت مکروه
قلندی . نه ایچون . زیرا هم زراعتله هده اطرافده که

دشمنه جهادله ادغراشهغه کافی مسلمان یوق ایدک
مؤخرأ اسلام چوغالینجه زراعت آدم بولندیگی عکرلکه
دخی کانه آدم برلنه جفندن اسلام تکثریده کراحت زراعت
حکمی قالمادی . اشبو تحقیقی بالجله علماء قبول ایتدی
حتی امام اعظم ابوحنیفه (رح) اهل زراعت دعوتنه اجابت
ایتمش اولدینی حالده آندن مکروه کلان فقهاء زراعتله
حلال و حتی افضل کب اولدینجه فتوا ویردیلر
اشته زراعت مسئله سنده بیان اولان وجهی عینه مسئله
دخی دیدیلرکه وقت سعادته قلیل اولان نفوس اسلامیه
ایقاع خلوص ایچون بلاغرض ولا عوض قرض ویرمک امری بولور
عینه دن نهی اولندی مؤخرأ اسلام تکثر و تمدن ایله فائده نر
اقرض تکلیفی قبول ایتدیرمک مجال قالماینجه البته بو حکم دخی
منتفی اولور . بو تحقیقی بعض علماء قبول ایتمیش
عینه مکروه ^۱ و کیی ^۲ عینه ربا ^۳ و بعض آخر ^۴ اتقوا العینه
فانها لعینه ^۵ دیدیلر . لکن معتبران فقهاء تجویز ایلدیلر
حتی مجتهدین کرامدن امام ثانی ابویوسف (رح) ^۶ عینه
جائز در و بونکه معامله ایدن مأجوردر ^۷ دیرایدی . کذا

في مختارات الفتاوى . خصاف جازدر دینک
بالذات امام محمد بن سلمه (رح) برنگه عمل ایدوب اقراض
ایتدیلی کیمه دن فضل فائده آلورایدی . ائمه حنفیه دن
شمس الائمة الحلوانی (رح) قول خصاف وعمل ابن سلمه الیه
فتاویردی . کذا فی المحيط . هلمتأخرین دن مشایخ
اسلام واهل فتاوی جازر کوردیدر وکیمه برحد تعین
ایتمدی . یالکز ابوالسعود افندی (رح) درک ؟ انصاذ لایق
اولان ۱۰ یوزده اون بشی (سنوی) تجاوز ایتهمی « دیو
نه قدر زیاده اوله هزارنه و فقط بریچینی عدم تجاوزده انصاف
بولنه جننی بیان ایتدی .

شورتفصیلدن آکلاشلی که عینه یعنی تجارت واسطه
فائض الموقع معامله سی قدیمدنبورو عربده وارانیش واول
اسلامده لسبب منع اولنش فقط مؤخرأ زوال سبب
تصورنه مبنی تجویز ایدلمش حالبوکه تقدید دخی ایدلمش
قاموس مترجمک تمثیل ایتدیلی مسئلده اوج ماه وعدو الیه
درتیز غروش ایچون یوز غروش فضل آلریر دیمک که
برسنده یوزده تام یوز فائضدر معازاه نه رومانده اولر

نه یونانده . لوندره بانقسی ۱۰۰ غروش ایچون اوج ماهده
انجق ایکی ییغی غروش آلور دولت عثمانیه نك یوزده اون ایکی
قانون فقط اون ایکی غروش اخذایدیر عینه جیلر یوز آلفه خصصت
دیریر . قاموس مترجمک « در ساعت » قیدی مسئله
کوب حرام قیلن ایچوندیر زیرا بعض فقهاء بر معامله در ساعت
یعنی مجلس واحدده اولورسه حرام و مجلسین ده ایسه حلال
دیدیر . حالبوکه یوقارورده نقل ایتدیکیز جازر دیاندر مطلقاً
جازر کوردیدر مجلس فلان قید ایتدیر مفتابه دخی بوازد
فتاوی عالمگیری ده کی تمثیل کوره . بلا تأجیل اون قرضه
ایکی یعنی همان چالوب آله اونده ایکی فضلده . حالبوکه
یوزده ۱۰ فائض حسابیلده اوج ماه دخی تأجیل فرض اولور
یالکز « پاره حق فضل ویرلک لازم کلور . بالذات امام
ابن سلمه نك عملنه کلنج قرض استیانه ابتداءن نقد ویرین
اقراضه فائض الموقع ایچون برمتاعی « بئمن غالی » پهای صائینی
شوغال عباره سیه هرقه کتابنده مذکوردر . اوله ایسه شوعنه
مسئله سی برکوی خواج نك طریقت کتابنده دخی ایتدیلی قدر
واردر چونکه عینه فاضل هرکسی صاپا یولدن کتور وکلن بقه

برحیله دکلدر . (تجارالله تحت عنهم اجمعین)
 دولت عثمانیه یوزده اویشدن زیاده فائضه رسماً مسعده
 اولماری . سلطان سلیم ثانی عصرینده یوزده اون بش
 کتب فتاویه دخی کیردی . رشید پاشا ۱۷۸۸ طوغریدن
 طوغری یه فائضی یعنی عینه انحرافندن چیقاراق مستقیماً
 ییغی یوزده اون ایکی دن تحدید فرمانه تحصیل وشرایتدی
 بوفرمانه همان سبب کوتاهییه ده کی خواجه عثمان افندی مفتی
 مرمریه کندینی سون رشید پاشایه اناطولی اهاا سنک فاش
 فائض یوزندن ضرر دیده اولدقلین شکایت ایتشیدی
 فرمانه باعث ایسه مدینت احتیاجاتک سریش اولماکی ایدی
 ۱۷۸۰ اراده سنه سی حکومت مجلسنه رحله تجارت دوشن
 فائض دهرالنده اگر حسابلر زیاده دن ایسه یوزده اون ایکی یه تنزیل
 ۱۷۸۸ فرمانه استناداً امرایتدی .

استقراض بالربح

شول مملکتده که نفوس اسلامیه استقراض محتاج اولمایر یعنی
 ربیع دفائض اراض ایدنلر وار یا خود دیکر اسباب ایدلر احتیاج
 زائل اولیه یرده فائض ایدلر اراض راستقراض مسندلر

بحث ده حاجت یوق . اما احتیاج اولان یرده فائض ایدلر
 استقراضک جواری شبهه کورملی در . قنیه وبنیه
 و اشباه ده یاز دیکر ۶ یجوز للحتاج الاستقراض
 بالربح ۴ اگر اراض ایدن اولماز بومسله خیالک
 عبارت قالور اولیه ایسه استقراضک جواری اراض
 جواریه مستلزم اولور . (بوداتا مشروع قرض مسندک
 معاملات احتیاجیه قیاسی اولدیفندن بولا رشوت مسندک
 کی شیر قیاس اولمه مار)

(مابعدی صکره)